

QUAN EL PASSAT ENS APASSIONA

MARTA VIVES I SABATÉ

Hi havia una vegada una nena de set anys que estava amb la seva mare, mentre aquesta estava escoltant música. Davant el so d'una melodia, la mare va demanar als nens que callessin, que volia escoltar aquella música antiga. I la nena li va dir: «Aquesta música no pot ser antiga, si l'estem escoltant ara».

Aquesta conclusió a què va arribar la nena és la que els historiadors hauríem de transmetre. Que la història, la nostra història, no és antiga, que si l'expliquem és per revivre-la i fer-la nostra, i així entendre el present.

Diuen que la història és avorrida i somnífera, però, d'altra banda, tots ens entusiasmem llegint la novel·la *Els pilars de la terra*, o bé escoltant Mozart. És que no fem bé la feina, els historiadors? No sabem explicar amb passió i entusiasme els fets que ens han portat fins on som?

La passió pel passat es pot desfermar quan t'hi endinses. A l'escola, en general, s'explica la història com una successió de fets, dates i noms, sense implicar-hi el fet social, quotidià i, per tant, quan els alumnes acaben el batxillerat, es queden amb la sensació d'avorriment i, moltes vegades, pensant que la història no serveix per a res. Hauríem d'aconseguir que, quan s'expliquin els fets històrics —que en realitat són relats de gent normal i corrent— els alumnes s'emocionin, s'hi impliquin i en vulguin saber més. I amb això s'aconseguirà que també entenguin la música, la pintura, l'escultura i que, per tant, les estimin.

Molts arxivers podríem explicar les passions que esclaten en els arxius quan dos o més inves-

tigadors intercanvien informació, dades, fets. Com acaben parlant de persones, ja mortes, com si les haguessin conegut tota la vida, gairebé com si fossin parents. Des dels que fan l'arbre genealògic de la seva família fins als que fan la recerca de fets transcendents per a la història de la població. Els uns i els altres poden mantenir converses interminables, sobre els personatges amb què s'han trobat: i resulta que aquell parent del besavi és el mateix que l'investigador està estudiant perquè va ser un personatge rellevant.

La recerca històrica, el fet de voler saber què va passar, el perquè, a qui i com, pot arribar a crear addició. Hom pot estar parlant d'aquells dels qui han d'esbrinar la vida com si fossin uns coneguts de tota la vida, amb l'astorament de la resta d'oients. Aquesta passió, que es pot sentir escoltant música de Bach o bé contemplant un quadre de Botticelli, és el que ens agradaria a molts historiadors que els altres poguessin sentir quan es llegeix un document històric. Un document del segle XIII ens pot descobrir una manera de viure, de fer i de sentir el món, tant o més que una peça poètica dels trobadors o un ritual dels càtars; un document del segle XVIII on es parli de la vida dels teixidors de llana, una peça musical de Mozart, o una pintura barroca ens poden fer veure la vida quotidiana i la vida espiritual de les generacions que ens han precedit i gràcies a les quals som on som.

Per què ens sorprenem davant una fotografia de més de quaranta anys? Què ens aporta? Unes sensacions, uns records..., una manera de fer diferent. Però també ens ensenya com era viure el dia a

dia, i com els avenços tecnològics i socials ens han portat a un món millor. Una imatge val més que mil paraules, ja ho sabem, i quan les sabem «llegir» i interpretar podem aprendre i extreure molta informació i referència d'aquest temps passat, no pas antic, perquè l'estem observant ara.

La història és un comparar constant passat i present, per tal de poder entendre la identitat d'un poble, la seva cultura, el seu fet social. Amb la perspectiva històrica, podem entendre qui som i per què som com som i, si les coses no s'escavellen, com serem.

MARTA VIVES I SABATÉ (Igalada, 1960) és llicenciada en Geografia i Història i directora de l'Arxiu Comarcal de l'Anoia. El seu treball més recent és *El temps de les indians a Igualada* (2015), coeditat amb Pere Pascual. És fundadora i membre del consell de redacció de la *Revista d'Igalada*.

